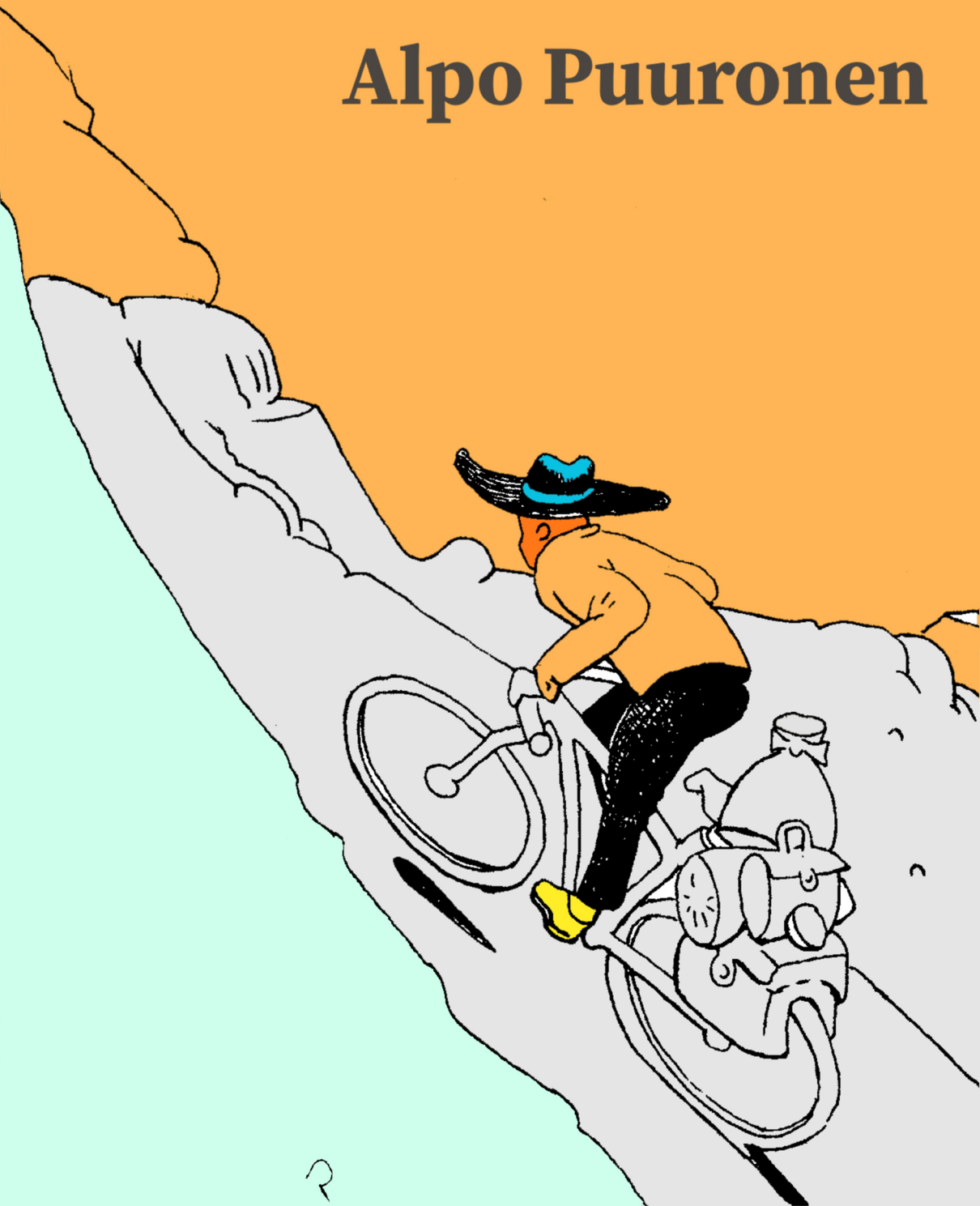

PINNA KOVILLA

Alpo Puuronen

Tervehdys kaikki tutut ja tuntemattomat pyöräilykaverit!

Alpo Puuronen

Pinna kovilla

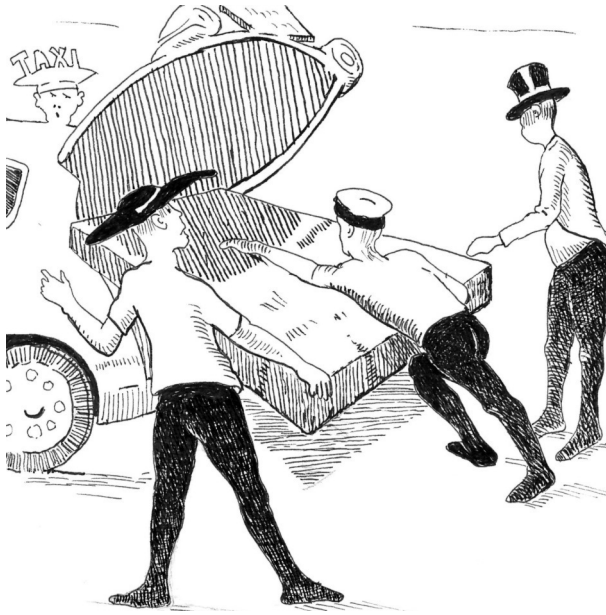
© 2020 Alpo Puuronen
Kannen suunnittelu: Harri Kaasinen
Kuvitus: Harri Kaasinen
Sisuksen taitto: Markku Salo
Kustantaja: Planeetta 9 Kustannus, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-7379-10-3

Sisällysluettelo

1. Ahdasta.....	1
2. Ruumaan.....	8
3. Lähtö.....	13
4. Vuoren vartijat.....	25
5. Metsän henki.....	32
6. Vesijäähdytys.....	45
7. Kaksoisolento.....	52
8. Helppo vuoren ylitys.....	63
9. Tuulen ja vesisateen liitto.....	71
10. Putkelta.....	78
11. Prosentteja kuin viinissä.....	89
12. Sadetanssi.....	93
13. Katoava polku.....	101
14. Jarrupalat.....	108
15. Trumpetti.....	116
16. Lossit.....	124
17. Tie poikki.....	131
18. Sanansaattaja.....	140
19. Rauhoittuminen.....	146
20. Piiputus ja pappi.....	153
21. Osamatkalainen lähtee.....	160
22. Ratakorjauksia.....	166
23. Loppukiito.....	181
24. Matka jatkuu.....	187

1. AHDASTA

Kolmas suuri pahvilaatikko ei mahdu. Autokuskin luontaisiin mittoihin paisunut tummatukka siristää ruskeita silmiään ja koettaa survoa sitä pakettiauton takaosaan. Hyvä, että on käsijarru päällä, auto yrittää paeta alta.

Lähtevien ja tulevien koneiden jyly tärisyttää tärykalvoja ja sadekuuron jättämä vesi höyryää mustalta asfaltilta. Höyryn sekaan hyppää paikalta karkaavien ja sinne ryntäävien autonrenkaiden nostama vesi. Ajatukseni sutivat, ei ne laatikot tuossa asennossa sinne mitenkään mahdu, näkee-hän sen. Pilvet tieltään säilyttänyt aurinko säätää tehot auki, ja taksikuskinkin ruskeaksi paahtunut tukeva niska täplittyy kiiltävistä hikipisaroista. Hän pyyhkäisee ne kämmenen selällään, jolloin valkean kauluspaidan kai-

nalo lävähtää auki tummaksi kastuneena. Hän oikaisee selkensä, nostaa makkaran alle valahtaneita mustia prässihousuja ja murahtaa.

– It must go there, ja jatkaa jotakin omalla kielellään, mitä emme ymmärrä.

Reittilento oli vajaa tunti sitten pudottanut meidät ja laatikkomme ulos tuubista erään keskiajan suurimman yleisneron nimeä kantavalle kentälle, vaikka ei sillä kaverilla ollut tämän kanssa mitään tekemistä. Hotellista ennakkoon tilatun auton kuski oli esitellyt itsensä joksikin Ricc..., emme olleet saaneet nimestä selvää. Olimme ristineet hänet Rikuksi. Hän on löytänyt pakullensa jonkun luvattoman parkkipaikan ja ehkä siksi vaikuttaa hieman rauhattomalta. Olimme varoittaneet, että tarvitsemme tila-auton. Ari ehdottaa Rikulle, että

– let's move the back seat forward.

– Yes, yes, they will go, karhu vastaa ja paimentaa paidan helman takaisin housunsa kauluksen alle.

Vasemman puoleinen ylös rullattu paidan hiha valahtaa hänen karvaisen ranteensa päälle.

Ari ja Väiski yrittävät avustaa, mutta taitavat olla vain tiellä. Hikoileva Riku saa yläreunasta saranoidun auton takaoven ala-asentoon, ylimmän pahvilaatikon kulma rutistuu. Minä katson viisaimmaksi pysytellä takalalla ja seurata tilannetta. Tarvittaessa voisimme avata yhden laatikon ja purkaa sen sisällön osina kahden laatikon päälle, mutta oven lukon nak-sahdus kertoo, ettei sitä tarvitse tehdä.

Ari ja Väiski vääntäytyvät etupenkille kuskin viereen, joka nopealla liikkeellä rullaa vasemman paidan hihan takaisin kyynärvarteen. Minä litsaannun laatikoiden sekaan takapenkille. Siellä on ahdasta kuin pääkoppassani, jossa omat laatikkoihin pakatut muistot kolisevat. Riku katsoo olkansa yli, olenko päässyt penkille? Näytän peukkua ja kuulen moottorin yskähtävän käyntiin.

Paku sukeltaa rampille ja siitä moottoritielle. Riku sekoittaa vaihteita riipeään kuin pikataipaleella, sillä hän on kuullut meidän olevan ralli-Suomesta. Hän on päättänyt näyttää, että myös täällä osataan. Ruskeat laatikot pimittävät näkymän vasemmalle ja näen vain oikealle puolelle. Talot ja sähköjohdot vilistävät taaksepäin valuvien rekkojen välissä. Laatikot nytkähtelevät kaistanvaihtojen tahdissa ja työnnan päällimmäistä päälle liukuvaa takaisin paikalleen. Hermostuttava meno jatkuu ehkä vartin verran. Pelottaa kuin hammaslääkärin penkissä. Moottori ulahtaa kuin pora, joko kohta sattuu? En näe kierroslukumittarin viisaria, mutta kuulen sen huitovan kuin rock-yhtyeen eteen eksyneen kapellimestarin tahtipuikon. Diesel arpoo sävellajin, pakoputki huutaa oktaavin erissä ylös ja alas. Kierrokset ampaisevat jälleen kohti rajoittajaa ja sukkuloimme kahden kaistan yli vasemmalle. Ja saman tien takaisin oikealle ja rampilta ulos esikaupunkialueelle. Rääkätty moottori huokaisee ja lähetän kiitokset Fortunalle ja Victorialle, sillä matkan vaarallisin osuus taitaa olla takana.

Kerromme Rikulle, että hän voi hyvin jättää meidät ja laatikkomme kellarissa olevan paikoitushallin eteen. Hotellille siitä on Google Mapsin mukaan lyhyt kävelymatka. Sompaamisesta innostuneena hän ei moiseen suostu, vaan tällää pakettiautonsa ovenkahvat seiniä hipoen kapeaa ramppia myöten alakerran parkkiruutujen ääreen. Itse en olisi sinne edes pikku-Fiatilla ajanut. Hallia valvoville kahdelle käsien heiluttajille tämä on ilmeisesti arkipäivää.

En ymmärrä, miksi hommaa on hoitamassa kaksi nuorehkoa miestä? Yksi kopissa istuva vahtimestari riittäisi. Ehkä tämä on eräs tapa hoitaa nuorten työllisyysluvut jonkinlaiseen kuosiin. Molemmat viittoilevat ja huutavat touhukkaana Rikulle, joka onnistuu kääntämään ison pakettiauton eteen ja taakse nytkyttelemällä takaisin tulosuuntaan. Parkkiruuduissa olevien autojen ja sen väliin jää fillarin tuubirenkaan mentävä rako. Kellarikerroksen ilmastointi taitaa olla painovoimainen, sillä tila täyttyy pistävästä dieselin savusta.

Saamme laatikkomme lattialle ja touhu-Petet osoittavat niille sopivan nurkkauksen. Sovimme kahden päivän tilavuokran, jonka kuittaamme käteisellä. Sanomme, että tulemme vielä samana iltana purkamaan laatikot. Halli on auki ilta kymmeneen, joten se onnistuu.

Katson ylös johtavalle liuskalle. Se kaivautuu ajan keräämien ja hiljalleen maatuneiden kerrosten läpi maan pinnalle ja paiskaa ylävitokset ei niin hiljaisen nykyhetken kanssa. Sen kanssa minun on tehtävä sinukaupat ja heitettävä olis-pitäny-ja-sitku -jutut pöpelikköön. Ja unohdettava se helvetin pitkä pitää-tehdä -lista. Ei siinä mitään tähdellistä ole, ihan itse rustattu. Pelkkää työhistorian latomaa tärkeilyä, jossa ei ole yhtään vaimoni laittamaa riviä. Yli kolme vuosikymmentä jatkunut yhteiselo on jakanut hommat meidän kesken jo luontevasti ja tasa-arvoa joka paikkaan kääntäville tiedoksi, että meillä on miesten ja naisten hommat. Yleensä mootorisaha hyppää luonnostaan minun käsiini ja pölyimuri puolestaan hänen ohjattavakseen.

Riku ei jätä meitä kävelemään vaan istuttaa kyytiin, luistattaa kyt-kintä takaisin katutasolle ja puikkelehtii kapeita katuja pitkin hyvin piilote-tun hotellin oven eteen. Se on vajaan kilometrin päässä parkkihallista. Hotellilla ei ole omaa tallia ja vain muutama auto mahtuu pienelle vartioimattomalle sisäpihalle.

Olin tehnyt varauksen pari kuukautta sitten ja silloin oli käynyt selväksi, että laatikkoja ei saanut säilyttää huoneissa. Sähköpostiin vastannut hotellivirkailija oli avuliaasti varannut säilytyspaikan yksityisestä parkkihallista, jossa olimme käyneet. Sama virkailija oli järjestänyt kyydin lentokentältä hotellille seitsemänkymmenen euron hintaan. Keräämme kolmistaan kolehdin ja ojennamme Rikulle neljä kymppiä mieheen. Hän ilahtuu silmin nähden ja pyytää ilmoittamaan milloin olemme menossa takaisin.

– Sorry but, ja selitän hänelle suunnitelmamme.

– You are going what?

Kevättalvella ennakkoon varatussa hotellissa meidät ottaa vastaan arvokkaasti keski-ikä yllittänyt harmaat. Terävä suora nenä ja tummaksi meikatut silmänympärykset komppaavat jalopuisen vastaanottotiskin ajattomuutta, joka on asennettu siihen varmaan sata vuotta ennen IKEA:n perustamista. Sen takana hääriilevä on nuorena mustatukkana epäilemättä saanut miehet polvistumaan eteensä. Ei, ei vain nuorena, kyllä tällainen kuusikymppinen ukko taipuu tarvittaessa polviasentoon tämän ilmestyksen edessä vaikka saman tien.

Ylpeästi kohotettu pää, edelleen tuuhea taakse nätiksi nutturaksi vangittu tukka ja rentoina lepäävät olkapäät eivät ole kehittyneet vain vastaanottotiskin takana istumalla. Jumanekka, kuinka rouva on hyvin säilynyt. Paksu kultasormus killuu sirossa ja pitkässä sormessa. Kuin varoituksena, taikka haasteena, juuri sen sormen huoliteltu kynsi on lakattu punaiseksi muiden hohtaessa vihreinä, sen vastavärinä.

Harrastaako hän rytmistä voimistelua? Ryhti kavaltaa jonkun sen tyyppisen harrastuksen. Hänen noustessa kurottamaan avaimet hame korostaa tanssin tahtiin pyörimään treenattua naisellista lantiotia. Mielikuvitukselle jää tilaa, sillä hän ei käytä muodissa olevia leggingsejä, jotka tekevät useimmista nyljetyn oravan taikka nyöritetyn kinkun näköisiä. Hän toivottaa meidät tuttavallisesti tervetulleiksi. Hienoinen ennakkojännitys laitakaupungin edullisen majoituksen tasosta imeytyy hänen tummanruskeisiin silmiin. Hän muistaa sähköpostiuteluihin saada isot laatikot huoneisiin ja kysyy, olimmeko saaneet ne sinne autohalliin? Kiitän häntä ja kerron, että se parkkiluola oli ollut hyvä idea vaikka mielessäni ihmettelin, miksi niitä ei olisi voinut paria päivää säilyttää huoneissa.

Ari ja minä majoitumme yhteen luokkuun ja Väiski maksaa yksityisyydestään, sillä hän oli liittynyt seurueeseen jälkijunassa. Sovimme, että näemme tunnin päästä ala-aulassa ja marssimme tavaroiden purkuun parkkihalliin. Huoneessa tajuan, että ei sinne mitään matkalaukkua isom-

paa sänkyjen väliin mahdu! Selkäreppu täyttää sänkyjen välisen raon sopivasti.

Alakerran valtiatar on vaihtunut johonkin kirjaan uppoutuneeseen ukkeliin. Tukka on jo kadonnut maailman melskeisiin, mutta tuuheat, pitkinä rehottavat valkoiset kulmakarvat varjostavat silmiä kuin villakoiralla. Sormusta en hänellä näe, joten sen arvokkaasti harmaantuneen tansijattaren on varmaan joku muu onnistunut rengastamaan. Hän nyökkää meille, kun lähdemme ulos ilta-askareisiin. Pysähdymme muutamassa kadunkulmassa, tihruamme Googlen karttaa ja pian tuttu P-merkki näkyy kerrostalon seinässä.

Alas johtavan rampin karkea betoniseinä on kerännyt autojen kylkimaaleja. Etupäässä punaisia ja mustia rantuja. Talsimme askeleita jarrutellen alas pitäväksi uurrettua luiskaa pitkin. Sen jyrkkyys ennakoi edessämme olevia nousuja. Ruskeat pahvilaatikot odottavat meitä nurkassa. Kaksi viittoilijaa huitovat meidät laatikkojen kanssa takaisin katutasolle. Levittelemme käsiä, että mitä hittoa? Emme ymmärrä kieltä eivätkä he muutamaa sanaa enempiä englantia. He seuraavat mukana luiskaa ylös eikä pajatus kuulosta kohteliaalta, mutta ymmärrämme väärin. Vasta katutasolla tajuaamme, että siellä on purkamiseen oivallisen rauhallinen tasanne ja isot pahvilaatikot nielevä kierrätyspiste viidenkymmenen metrin päässä. He osoittavat sitä ja meidän pahvilaatikoita. Nostamme peukut huitojille kiitokseksi ja vaihdamme nyrpeät ilmeet aurinkoisiksi. Se valaisee myös heidän naamansa ja taikoo niihin leveän virnistyksen.

Olin teipannut kertakäyttöisen mattoveitsen laatikon sisäpuolelle kantoreiän alapuolelle. Siellä se on edelleen ja terävänä helpottaa laatikoiden avaamista. Ilman sitä paksupahviset laatikot joutuisi repimään auki paljailla sormilla, sillä lentokentän turvatarkastus olisi takavarikoinut käsimatkatavaroissa olleen puukon.

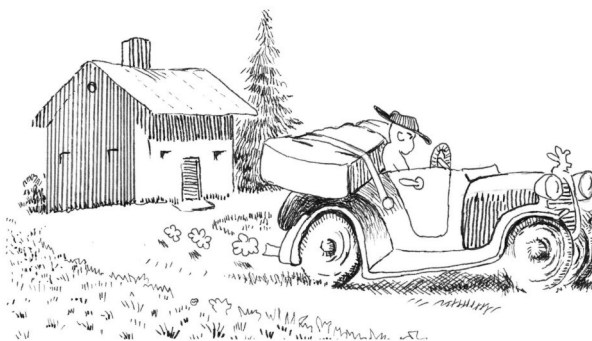
Nostamme laatikoissa kyyristelevät kulkupelit betonitasanteelle ja kiinnitämme irti olevat osat paikoilleen kuusikulmalla. Siistimme työpis-

teen ja talutamme ratsut takaisin alakertaan ja lukitsemme ne kiinni kai-
teeseen. Minun vaijerissa on neljän numeron yhdistelmälukko. Ei sen
vuoksi, että jos avain katoaa, vaan kun se katoaa!

Parkkihallin kaverukset tulevat katsomaan fillareita. He ehkä petty-
vät, kun ne eivät ole Biancheja, mutta kysyvät käsimerkeillä vahvistettuna,
minne olemme pyöräilemässä?

– Finland, all the way to Finland, vastaamme ja osoitamme, tai luu-
lemme osoittavamme pohjoiseen.

Nyt huitojat nostavat meille peukkunsa ja lyövät kanssamme ylävito-
set. Lähtiessämme he vielä taputtavat meitä olkapäille. Tulee mukavan
rauhallinen ja kotoisa olo.

2. RUUMAAN

Olin tavannut lähteäkö-vaiko-eikö-lähteä -arpojan eräällä lenkillä Vuokatin vaaran laella. Lyhyen sananvaihdon jälkeen Väiskistä ja minusta oli tullut naamakirjakavereita. Olimme sopineet, että jos yhtä aikaa satu-
taan vaaroille, niin viestitellään ja mennään poluille.

Minulla ei ollut aavistustakaan millainen retkiseuralainen hän on. Yhdistävänä nimittäjänä on liikunta, työttömyys ja sen lisäksi molempien kieli muljahtaa helposti sie-ja-mie -moodiin. Hän on vilkas karjalainen ja minä Etelä-Suomeen muuttanut joka kotkotuksesta innostuva karjalais-
evakkojen kasvattama kainuulaisvesa. Mummon ja ukin karjalan kielen pajatus ei ole lapsuuden muistoista pyyhkiytynyt pois, ja siksi Väiskin paja-
tuksen polveileva rytmi kuulostaa korvaani mukavalta. Hän uhkuu ADHD-
energiaa ja keskittyy moneen asiaan yhtä aikaa. Siksi pä saan yleensä sanoa asiat hänelle kahteen kertaan. Kun sanon jotakin, hän kääntyy lähemmäksi, katsoo suoraan silmiin ja tokaisee.

– Mitä sie sanoit?

Ja sitten minä vastaan,

– kuuleha sie, ja toistan sanomani.

Ihme, että hän ei ole tekee-ensin-ja-miittää-sitten -periaatteella pahemmin telonut itseään. Vilkkautensa lisäksi hänellä on varmaan poikkeuksellisen nopeat refleksit ja hyvä vartalon hallinta, kuten yleensä tällaisissa tapauksissa on asianlaita. Ylen vikkellä punukka.

Olimme sattumoisin lomailleet samoihin aikoihin Kainuun optimismin keitaalla, joka on noin sadan kilometrin päässä Suomen pessimismin keskuksesta, ja päättäneet lähteä nousujen maustamalle maastolenkille vaarojen päälle. Sillä aikaa hänen vaimonsa oli ennättänyt hyvin vetää golf-kierroksensa, kun kaksi mustaa noutajaa olivat pitäneet vahtia majapaikassa. Heillä on lomaosake ja minulla vaimoni kanssa puolestaan pieni yksiö siinä lähellä vapaa-ajan tukikohtana.

Väiskin fillari oli ollut hieman rampa, sillä edellisillan maastolenkityksensä hän oli törmännyt kivenmurikkaan samaan aikaan, kun hänen vaimonsa oli ollut ulkoiluttamassa heidän noutajiaan. Pyörä oli sinkoutunut ilman kuskia pitkin juurakkoja ja etujarrun hydraulinen putki oli revennyt liitoksestaan. Väiski oli selvinnyt parilla naarmulla ja runosuoni oli pulputtanut kuin jarruneste katkenneesta jarruletkusta. Silmät nauraen ja kädet heiluen olin saanut ilmavan kuvauksen lennosta, joka varmaan pitenee jokaisen kerrotun kerran jälkeen, ja lopulta mies joutuu maapallon kierto-
laiseksi.

Olimme punnertaneet ja tsempanneet toisemme jyrkänteiden päälle. Etujarruton oli ollut jo syöksymässä kiviseen ränniin, kun olin huutanut karjalaisukkoa pysähtymään.

– Azetuha priha! Mukin kiännät viel! Jos takajarrukii pettää, niin mitäs teet, murrat rankas tuonne mökkelikköön, kuuleha sie.

Väiski oli yllätynyt niille sijoilleen suoltamastani karjalaismurteen yrttyksestä.

– En mie aatellut noita kivilöi, takajarrull himmaisain.

Ei oltu himmattu ja olimme valinneet pelottavan kivikkolaskun tilalle turvallisemman reitin ja nauravasilmäinen vallaton kaveri on luut ehjinä lähdössä mukaan.

Ari puolestaan on monessa asiassa Väiskin vastakohta. Hänen kanssaan jaamme pitkän yhteisen työhistorian. Hän ei nielaise mitään aihetta pyörittelemättä sitä ensin joka suuntaan kuin Rubikin kuutioita. Tietotekniikan asiantuntijapiireissä tapaa arvostettiin ja se oli varmasti estänyt monet tuotantokatkot. Sama piirre väänteli tien päällä jokaisen reittiehdotuksen monelle mutkalle, joten hieman pelkään pääosin omaa käsialaa olevan matkasuunnitelmani puolesta. Toisaalta olemme jutelleet ajavamme joitakin pätkiä soolona, joten ehkä mahdolliset muutosehdotukset uppoavat noihin kohtiin.

Eräs kesä olimme seurailleet Kehä III:n reunaa menolippu taskussa Vuosaaren satamaan ja työntäneet retkipakkauksia kantaneet ratsut Finnlinesin ruumaan. Olimme jo tuolloin työskennelleet samassa yksikössä ja silloinen esimieheni oli varoittanut, että ole varovainen, Ari voi olla vähän arka mies.

Luukku oli auennut Gdynian satamassa ja minusta Ari ei ollut arkailut mitenkään, kun hän oli polkenut edellä metallisiltaa pitkin rohkeasti autojen seassa maihin. Sieltä olimme ajaneet kymmenessä päivässä Baltian maiden kautta takaisin Helsinkiin. Reissu oli mennyt hyvin, ja jos miehessä oli jotakin arkuutta ollut, se oli karissut tien poskeen. Olin ihmetellyt mitä se yhden varoittelu oli tarkoittanut? Ari oli monessa mielessä varovainen ja varmisti asiat juurta jaksain, mutta ei se arkuutta ollut. Se oli pitkän työhistorian latomaa viisautta, jolla vältettiin pahimmat kömmähdykset. Tiesin, että pitkä matka hänen kanssaan tulee sujumaan hyvin. Niin hyvin kuin kaksin poljettaessa suinkin on mahdollista.

Ehkäpä kolmen kopla osoittautuu hyväksi matkaseurueeksi, kunhan minulle vaan jää aikaa järjestellä omia ajatuksiani jonkinlaiseen ruotuun. Ne ovat posottaneet suoraan jo pari vuosikymmentä, mutta viimeaikaiset

Alpo Puuronen on syntynyt viime vuosisadan puolenvälin jälkeen Ontojoella. Hän on pyörällään halkaissut Suomen useita kertoja, lävistänyt Euroopan pari kertaa ja kiertänyt Vätternin sekä tahkonnut Tahkoa useita kierroksia. Hänen ensimmäinen kirjansa vie lukijan jyrkkiin nousuihin, vauhdikkaisiin mäkiin ja työelämän YT-kivikoiden droppeihin.

Pinna kovilla on matkaopas kirjoittajansa kypärän sisään. Kirja kertoo tarinan jalkojen ja pään yhteistoiminnasta sekä fyysisten ja henkisten haasteiden ylittämisestä. Vivahteikkaan ilmaisunsa vuoksi kirjaa on hauska lukea ja kappaleiden alussa olevat kuvat peilaavat hienosti tekstin sisältöä tarjoten lukijalle bonuksena pienimuotoisen taide-elämyksen!

Manu Heikura, puheenjohtaja, Lohja Trails ry

9 789527 379103